

Het doodsprentje met de Barmhartige Samaritaan meet 94 milimeter bij 74.

"Canonink" Corneel Liebrechts stierf te Turnhout in 1812; pastoor Jan Vullers stierf te Weert in 1817. Dus zijn beide prentjes van dezelfde tijd en uit dezelfde streek. Was dit toen langsdaar een meer verspreide gewoonte dan alhier? Waren het de priesters die de eersten deze gewoonte invoerden? Het zou ons veel genoegen doen moest iemand ond daarop kunnen antwoorden in "Rond de Poldertorens".

Op een perkamenten "doodsantje" uit dezelfde periode en eveneens van een Brugse priester, vond ik indertijd niet leen de ouders van de priester, maar ook zijn grootouders langs vaders zijde. Hier vinden we alleen de ouders van Kanunnuk Liebrechts. Voor pastoor Vullers vinden we geen familieleden vermeld.

E. H. Van den Heuvel wijst er op dat de meeste doodsprentjes uit die periode (eind 1700 - begin 1800) in Noord-Nederland te vinden zijn. Ik ben niet bevoegd om dat te beamen of te betwijfelen. Maar ik wil doen opmerken dat zowel Weert als Turhout, beide toen behoorden tot de Zuiderlijke Nederlanden. Weert werd pas in 1839 effectief een "Hollands" stadje, door de goedkeuring van het Verdrag der XXIV Artikelen.

Is het prentje Vullers "waarschijnlijk" het oudste voor een pastoor van het Bisdom Brugge, dan steekt het Bisdom Antwerpen met het prentje Liebrechts "voorlopig" Brugge de loef af.

Jos Rau.

& & & &
&

3. Heemkundige Wandeling naar "Oude Schuren en *****

Delta-werken in het Land van Cadzand".

Bestuurslid Albert De Keyser mocht een vrij grote groep belangstellenden verwelkomen op de Vijverhoeve, voorbij het kruispunt 'Potjes' op de weg Sluis-Groede.

Vooraleer de hoofdbrok van deze namiddag aan te vangen (bezoek aan de dijkversterkingen tussen Cadzand en Breskens) bezoch-

we twee hoeven of eigenlijk de typische West-Zeeuwsvlaamse schuren ervan. De buitenwanden van beide bergschuren zijn opgetrokken in grote zwartgeteerde planken, waarvan de poorten, de deuren en de kleine venstertjes wit omrand zijn. Binnenin staat men versteld van de grote ruimte en van het machtig balkgebinte. De uitbaters hadden vooraf de de schuren zoveel mogelijk leeggemaakt en alles netjes opgekuist. Door de evolutie in het landbouwbedrijf hebben deze schuren trouwens niet meer de functie waarvoor ze vroeger opgevat werden.

Albert gaf enige historische uitleg, de vermoedelijke bouwdatum en hij liet een neef van de eigenaar, de heer De Bruine, verder vertellen. Deze gaf de vroegere en de huidige functie weer van dergelijke schuur en vertelde ook enige anecdotes over de laatste oorlogsweken in het beroerde najaar van 1944. Onder de leiding van de huidige gebruiker, de heer Piet Dhondt, volgde dan een rondgang in de schuur. Deze hofstede bezit ook als bijgebouwtje een "Vlaamse kete" waar vroeger het eten werd bereid en brood gebakken. Boven de voordeur van het woonhuis zit een gietijzeren 'levensboom', een sierstuk waarvan de oorsprong onbekend is en waarover dan ook verschillende uitleg mogelijk is.

Op de tweede hoeve, uitgebaat door de her Piet Provoost, bekeken we een ingekaderd kunstwerk van oude volkskunst uit de vorige eeuw: een zeer fijnknipsel uit papier, waarop de hoeve en alles wat er bij of omtrent te pas komt, wordt uitgebeeld. De kunstenaar, waarvan men alleen weet dat hij "Jantje de Prentenknipper" werd genoemd, verdiende aldus zijn brood met van hof tot hof rond te gaan mits kost en inwonen. Vermoedelijk was hij marskramer.

Albert D.K. toonde hier ook, aan de hand van kaarten, de geschiedenis van de opeenvolgende inpolderingen in West-Zeeuws-Vlaanderen, het wegspoelen van het eiland Wulpen en de aanwas van het Land van Cadzand.

De gids van deze namiddag, Bram de Keuninck, nam dan over en vertelde over de huidige werken die kaderen in het delta-plan. Bram is zeer goed geplaatst als diensthoofd van de waterzuivering bij "Het Waterschap Vrije van Sluis". Dit overheidslichaam beheert vooral vier taken: waterbeheersing, zeekering, waterzuivering en de openbare polderwegen.

Vandaag gaat het over de zeewering, de eeuwige strijd tegen het gevaar van overstroming. De dijkverzwaringen tot delta-hoogte, tussen Nieuwvliet (Kruishoofd) en Nieuwe Sluis, worden momenteel uitgevoerd. Polders met oude historische namen als De Baenstpolder en Adornispolder, moeten door deze dijkversterkingen beschermd worden. Vooraleer de werken ter plaats te bezoeken, gaf Bram in de werkkeet van de aannemer uitvoerig deskundige uitleg. We onthouden ervan o.m. dat de vroegere teen van de dijk 30 meter bedroeg. Dit gaat nu naar de 90 meter.

Ook aan de recreatie en aan de natuur wordt gedacht: behoud van duinen, aanplanting van bos- en struikgewas. Sommige huizen en hofsteden moeten onteigend worden; maar ze worden iets achteruit weer opgebouwd; wegen verdwijnen of worden verlegd.

Niets was leerzamer dan een bezoek ter plekke. Een paar keer werd uitgestapt om de huidige stand der werken waar te nemen, o.m. bij Nieuwe Sluis. Toen kwamen we bij de z.g. "Napoleonhoeve", thans gekend als kampeerterrein. Hier kregen we een duidelijk idee van het profiel van de te verhogen dijk: bij middel van palen en kabels werd een doorsnee vertoond van de heraan te leggen dijk, met hoogte, breedte en hellingen. Bij de hofstede staat ook een infocentrum waarin een maquette van de uit te voeren werken en de toestand zoals deze er na de werken zal uitzien: verplaatsing van de camping, bungalowpark, zwembad, park en recreatieruimte. Hier ook een tentoonstelling met foto's van de beruchte overstromingsramp van 1953: ramp die de aanleiding is geweest tot de gigantische werken die thans bezig zijn.

We bedanken Bram voor zijn zeer interessante rondleiding in dit stukje land dat ons als Vlamingen zo nauw aan het hart ligt.

Karel Aernoudts.

& & & & &
 & &
 &

Vanaf de volgende bladzijde leest U de tweede helft van de historische tekst "Mijn Uittocht als Garde d'Honneur in 1813" waarvan U het eerste deel hebt gelezen in het vorige nummer van Rond de Poldertorens, blz 137 en volg.